

Twee baby's gevonden op straat: de vondelingenkamer als laatste redmiddel?

Babyvondsten In korte tijd werden in Nederland twee baby's - één levend, één dood - in de openbare ruimte gevonden. Moeten er meer vondelingenkamers komen?

✎ Juliët Boogaard ⌚ 8 maart 2021 ⌚ Leestijd 3 minuten

De vondelingenkamer in het Zwolse Isala-ziekenhuis tijdens de opening in 2016. Foto Piroshka van de Wouw/ANP

Hoe onwaarschijnlijk het ook lijkt, moeders kunnen denken dat hun levende baby doodgeboren is. Vooral als zij „weinig voeling” hebben met de zwangerschap, zegt Katinka de Wijs-Heijlaerts, forensisch psycholoog bij Expertisecentrum Kinderdoding. „De realiteit ervan dringt onvoldoende tot hen door. In hun hoofd komt het kind te weinig tot leven. Hierdoor kan een moeder bij de geboorte denken dat het kind niet leeft. Al helemaal als een baby zonder te huilen ter wereld komt.”

De 17-jarige ouders van een baby die twee weken geleden werd gevonden in een [ondergrondse vuilcontainer](#) in Amsterdam-Zuidoost, dachten naar eigen zeggen dat hun kindje - een gezond meisje - doodgeboren was. Begin vorige week werd een dode baby gevonden in een tuin in 's Heerenberg.

Het is nog onduidelijk wat de doodsoorzaak in het Gelderse dorp was en hoe lang het lijkje er al lag. Er zijn voor zover bekend nog geen verdachten aangehouden.

En deze zondag werden in Zeist de resten van een foetus gevonden. De foetus was jonger dan 24 weken, en daarmee niet levensvatbaar.

Stichting Beschermd Wieg

Stichting Beschermd Wieg, die hulp biedt aan ongewenst zwangere vrouwen, benadrukt na de vondsten wederom het belang van zogenoemde vondelingenkamers. Dat zijn kamers waar radeloze ouders hun kind anoniem en veilig kunnen achterlaten.

Nederland telt acht van deze vondelingenkamers, alle opgezet door of in samenwerking met Stichting Beschermd Wieg. In de omgeving van Amsterdam en in de buurt van 's Heerenberg is er geen; wel in Middelburg, Oudenbosch, Rotterdam, Papendrecht, Den Haag, Goes, Heerlen en Zwolle. In die laatste vier steden is dat in een ziekenhuis. Binnenkort opent een vijfde ziekenhuis in Den Helder een kamer.

„Een laatste redmiddel”, noemt Kitty Nusteling, directeur van de stichting, de kamers. „Het liefst bereiken we vrouwen die ongewenst zwanger zijn eerder, zodat we het hele proces met hen kunnen doorstaan. Maar ook tijdens of na de bevalling moeten ze ergens terecht kunnen.” Om vondelingenkamers goed te kunnen bemensen - er moet 24 uur per dag iemand zijn - is de organisatie afhankelijk van vrijwilligers en hulp van gemeenten of ziekenhuizen.

'Aanzuigende werking'

Omdat de nadruk bij het Amsterdam UMC altijd op preventie lag, is daar tot nu toe geen vondelingenkamer gekomen, zegt hoofd Gynaecologie en Verloskunde Christianne de Groot. Vanwege de recente gebeurtenissen wordt die beslissing nu heroverwogen, zegt zij.

Het OLVG Amsterdam hield een vondelingenkamer in 2017 af, na gesprekken met specialisten - onder meer vanwege een eventuele „aanzuigende werking” en de optie tot anonimiteit van de moeder, waardoor het kind de afkomst niet kent (wat een wettelijk recht is). Het OLVG laat weten nu opnieuw in gesprek te gaan over de mogelijkheden.

Uit de cijfers blijkt niet dat er een aanzuigende werking uitgaat van de kamers. In de zeshalf jaar dat er in Nederland vondelingenkamers zijn, is het aantal te vondeling gelegde kinderen niet gestegen. Tussen 2006 en 2014 waren dat er gemiddeld vier tot vijf per jaar, [blijkt uit cijfers](#) van het Nederlands Instituut voor Documentatie van Anoniem Afstanddoen (NIDAA). Sinds 2014, toen de eerste vondelingenkamer kwam, zijn dat er nog maar twee per jaar. Stichting Beschermd Wieg heeft sindsdien vijf kinderen opgevangen in vondelingenkamers en zestig baby's ter wereld geholpen van vrouwen die zeiden aanvankelijk van plan te zijn geweest hun kind onbeschermd achter te laten, maar tijdens de bevalling toch contact zochten.

Knop voor hulpverlening

De vraag blijft overigens of een vondelingenkamer voor de Amsterdamse ouders soelaas had geboden, omdat ze zeggen dat ze niet wisten dat het kindje nog leefde. Maar, zegt Nusteling van de Stichting Beschermd Wieg: „Ook dan had het steun kunnen bieden. Er is een knop voor hulpverlening. Als je daarop drukt, komt iemand naar je toe.”

De ouders van de baby uit Amsterdam hangt vervolging boven het hoofd. Een baby te vondeling leggen is strafbaar. Feitelijk betekent het dat een kind wordt achtergelaten in een onveilige omgeving en zonder afstammingsgegevens van de ouders. Vondelingenkamers worden vanwege de veilige omgeving gedoogd, ondanks de optie tot anonimiteit. Minister van Rechtsbescherming Sander Dekker (VVD) kende vorig jaar een [jaarlijkse subsidie](#) van een ton toe aan de stichting voor de komende drie jaar.

Volgens forensisch psycholoog De Wijs-Heijlaerts kan het zijn dat naast vervolging ook hulp nodig is voor ouders in dit soort situaties. „Vaak is een psychische behandeling op zijn plaats.” Advocaat Gerald Roethof, die de Amsterdamse vader bijstaat, [zei eerder](#) in *Op1* dat de jonge ouders nu inderdaad „de hulp krijgen die zij verdienen”.

De advocaat wilde niet ingaan op vragen van *NRC*. In het tv-programma zei Roethof dat de ouders van de jongen niet geweten hebben dat het meisje zwanger was. Maar de „kinderlijke” en nog schoolgaande jongen wist wel dat ze over tijd was. „Struisvogelpolitiek van zijn kant”, zo noemde Roethof het in *Op1*.